

**T.C.**

**YARGITAY**

#### **4. HUKUK DAİRESİ**

**E. 2015/15817**

**K. 2016/6449**

**T. 10.5.2016**

**DAVA :** Davacı ... vekili Avukat .. tarafından, davalılar .. ve diğerleri aleyhine 22.12.2009 gününde verilen dilekçeyle alacak istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; davalı ... yönünden davanın reddine, diğer davalılar yönünden davanın kabulüne dair verilen 18.11.2014 tarihli kararın Yargıtay'da duruşmalı olarak incelenmesi davacı vekili, duruşmasız olarak incelenmesi ise, davalı ... vekili ve davalı ... Bilge vekili tarafından süresi içinde istenilmekle, daha önceden belirlenen 10.5.2016 duruşma günü için yapılan tebligat üzerine davacı vekili Avukat ... ile karşı taraftan davalılardan .. vekili Avukat .. geldiler. Diğer davalılar adına gelen olmadı. Açık duruşmaya başlandı. Süresinde olduğu anlaşılan temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve hazır bulunanların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra taraflara duruşmanın bittiği bildirildi. Dosyanın görüşülmesine geçildi. Tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü.

**KARAR :** 1-)Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre davalılar ... ve ...'nin tüm, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları reddedilmelidir.

2-)Davacının diğer temyiz itirazlarına gelince;

Dava, davacının davalı bankadaki mevduat hesabında bulunan paranın, sahte nüfus cüzdanına dayanarak çıkarılan vekaletname ile çekilmesi sebebiyle uğranılan zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın davalılar ... ve ... yönünden kabulüne, davalı ... yönünden reddine karar verilmiş; hüküm, davacı ile davalılar ... ve ... tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı vekili, davacının .. tarihinde .. hesap açtığını ve kamulaştırma bedeli olarak aldığı parayı vadeli olarak yatırdığını, davacının .. başında bankada bulunan parasını çekmek için gittiğinde hesabında para olmadığını ve Avukat ... tarafından hesabında bulunan .. TL'nin çekilmiş olduğunu öğrendiğini, bunun üzerine .. Hz. No ile şikayet dilekçesi verdiğini, bankanın büyük meblağdaki parayı öderken yeterli araştırma yapmayarak gerekli dikkati ve özeni göstermediğinden, paranın sahte kimliğe dayalı vekaletname ile çekilmesinde kusurlu olduğunu, kimlik ve imza karşılaştırılması yapılmadığını, vekaletnamedeki imza ile hesap sahibinin imzasının aynı olup olmadığının kontrol edilmediğini, banka mevzuatı ve yasalar gereğince davacının parasının ödenmesi gerekirken ve sorumlulara rücu imkanı varken ödenmediğini, ayrıca vekaletname ile para çeken Avukat ...'nin ve sahte kimlikle düzenlenen vekaletname sırasında gerekli dikkat ve özeni göstermeyen ....'ın da kusurlu olduklarını belirterek .. TL alacağın 18.9.2009 tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini istemiştir.

Davalılar, davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece, kusursuz sorumlulukta illiyet bağının kesilebilmesi için zarar görenin ağır kusurunun olması veya 3. bir kişinin illiyet bağını kesebilecek nitelikte ağır kusurunun bulunması veya zararlandırııcı sonucun meydana gelmesinin öngörüleemeyen bir halin bulunması gerektiği, somut olayda iğfal kabiliyeti bulunan nüfus cüzdanı ve vekaletname kullanan üçüncü kişinin bu eylemi sonucu illiyet bağının kesildiği, ayrıca banka açısından iğfal kabiliyeti bulunan bir vekaletnamenin de mevcut olduğu, noter aracılığı ile hazırlanmış bir evraka herkesin güvenilebileceği, banka personelinin noterce tasdiklenmiş bir evraka inanmama gibi bir durumu olamayacağı, vekaletnamedeki imzayı kontrol etmediği iddia edilse bile noterden tasdikli bir vekaletnamenin sahte olduğuna hiç kimsenin ihtimal veremeyeceği, zarar sebebiyle davalı bankanın sorumluluğunun söz konusu olmayacağı gerekçesiyle davanın davalılar ... ve ... yönünden kabulüne, davalı ... yönünden reddine karar verilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun ... sayılı ilamında da belirtildiği üzere; 3182 Sayılı Bankalar Kanunu'nun 4. maddesinde, "bankaların ancak Bakanlar Kurulunun izni ile kurulabileceği vurgulanmış, aynı Kanun'un 13. maddesinde, bankalar dışında hiçbir gerçek ve tüzel kişinin mevduat kabul edemeyeceği ve bankacılık işlemi yapamayacağı açıklanmıştır. Keza Kanun'un 13/2 maddesinde yazılı ve sözlü olarak veya herhangi bir şekilde, halka duyurulmak suretiyle, faiz veya her ne ad altında olursa olsun bir ivaz karşılığında istendiğinde veya belli bir vadede de aynı veya misli olarak iade edilmek üzere para alınmasının mevduat kabulü sayılacağı belirtilmiştir. Hükümet, halka güven vermek ve halkın parasının bankalarca değerlendirilebilmesi için tasarruf mevduat ve tasarruf mevduatı niteliğini haiz döviz tevdiat hesaplarının belli bir kesiminin ve son kez 5 Mayıs 1994 gün ve Resmi Gazete'nin mükerrer 21925 Sayılı nüshasında yayınlanan Hükümet Kararnamesi ile de mevduatın tamamının tasarruf mevduatı sigortasına tabi bulunduğunu açıklamıştır.

Bu hükümlerden çıkan sonuca göre, Türkiye'de bankalar hükümetçe imtiyaz suretiyle verilen bir işi yapan müesseselerdir. O halde bankalar, BK'nın 99/2.maddesine tabi kuruluşlardır. Kural olarak BK'nın 100/2 ve 3.maddeleri uyarınca akdi sorumlulukta, sorumsuzluk sözleşmesi yapmak mümkün ise de, BK'nın 99/1. maddesi gereğince ağır kusur halinde baştan (iptidaen) sorumluktan kurtulma şartı geçersiz olup, sorumluluktan kurtulma şartının ancak hafif kusur halinde geçerli olduğu benimsenmiş ve aynı maddenin 2. fıkrası, hükümet tarafından imtiyaz suretiyle verilmiş bir sanati icra eden kuruluşlar yönünden hafif kusur halinde dahi sorumluluktan kurtulma şartının mutlak olarak kabul edilemeyeceği kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan yukarda açıklandığı gibi bankalar, yazılı ve sözlü duyurularla halktan faiz veya ivaz karşılığında topladıkları paraları türk ekonomisinin güçlenmesi doğrultusunda değerlendiren ve aynı zamanda bu mevduatlardan para kazanan kuruluşlardır. Bankalar kendilerine yatırılan paraları mudilere istendiğinde veya belli bir vadede aynı veya misli olarak iade etmekle yükümlüdürler. Bu tanımlamaya göre mevduat ödünç (karz) ile usulsüz tevdi sözleşmelerinin niteliklerini taşıyan kendine özgü bir sözleşmedir. Bunun sonucu olarak mevduatın niteliğine uygun düştüğü oranda ödünç (karz) veya usulsüz tevdi hükümlerinin kıyasen uygulanması gerekir. BK'nın 306. ve 307 maddeleri uyarınca ödünç alan, akdin sonunda ödünç verilen parayı iade ve eğer kararlaştırılmışsa faizi ile iadeye mecburdur. Aynı Kanun'un 372/1 madde uyarınca usulsüz tevdi de paranın nef'i ve hasarı mutlak şekilde saklayana geçtiği için ayrıca açıklamaya gerek kalmadan saklayan bu parayı kendi yararına

kullanabilir. Ancak mudi'nin istediği zamanda iade ile yükümlüdür. Bankalar türlü bahanelerle yararlandıkları bu mevduatı mudilere iadede kaçınamazlar.

Nitekim yasa koyucu, birer güven kurumu olan bankaların bazı sorumluluğunu kusursuz sorumlu olarak vasıflandırmıştır. TTK'nın 724. maddesi sahte ve tahrif edilmiş çekin ödenmiş olmasından doğan zararın muhatap bankaya ait olacağını hükme bağlamış, sahteciliğin inandırıcı olup olmadığını, iğfal kabiliyeti bulunup bulunmadığını kanuni unsurlar arasında saymamıştır.

Ayrıca davalı .. , adam çalıştıran sıfatı ile de sorumludur. Bilindiği gibi adam çalıştıranın sorumluluğu bir kusur sorumluluğu olmayıp, olağan sebep sorumluluğudur. Burada yasada adam çalıştırana genel nitelikte objektif bir özen yükümlülüğü, bir gözetim ödevi yüklenmiştir. Adam çalıştıranın sorumluluğu kendisinin veya emrinde çalışan yardımcı kişinin kusurlu olup olmamasına bakılmaksızın, kusurdan bağımsız olarak doğmaktadır. Sorumluluğun doğması için objektif özen yükümlülüğünün ihlaliyle meydana gelen zarar arasında uygun illiyet bağının bulunması yeterli kabul edilmiştir. Adam çalıştıran, görülecek işe uygun fikri, mesleki bilgi ve yeteneklere sahip bir kişi seçmekle yükümlüdür. Seçeceği yardımcı kişinin göreceği iş için vasıflı, yeterli eğitim görmüş, yeni bilgi, yöntem ve tekniği, özümsemiş ve izlemiş olmasını arayacaktır . Banka benim çalıştırdığım kişi gözü ile imzaları karşılaştırdı, sahte imza asıl imzaya çok benziyordu, onun için kendisi yanılmıştır diyerek sorumluluktan kurtulamaz. Banka, tabi ki bir grofoloji uzmanını istihdam etmeyecektir ancak çekildiği tarih itibariyle dahi yüksek meblağ içeren bir paranın talimat ile istenmesi halinde dışarıdan bir uzmanın yardımına pekala başvurabileceği gibi, mudiye telefon, faks vs. ile durumu duyurmak suretiyle basiretli bir tacir gibi sahteciliği önleyici tedbirlere başvurabilirdi. Bu en basit tedbirlere başvurmaması Bankanın objektif özen görevini açıkça kötüye kullandığını kanıtlayan deliller olarak görülmelidir.

Davalı .. , adam çalıştıran sıfatıyla sorumluluktan kurtulabilmesi için, gerekli özeni göstermiş olması halinde zararın gerçekleşeceğini ispat etmesi icap eder.

Özet olarak denilebilir ki, birer itimat kurumları olan bankalar, aldıkları mevduatları sahtecilere karşı özenle korumak zorundadırlar. Bu konuda objektif özen borcunun gereği olarak hafif kusurlarından dahi sorumludurlar. Öte yandan bankalar kendilerine yatırılan paraları müdilerce istendiğinde veya belli bir vadede aynı veya misli olarak iade etmekle yükümlüdürler (BK. 306, 307 ve 372/1 md). Bankalar hiçbir gerekçe ve bahane ile yararlandıkları mevduatı mudilere iadede kaçınamazlar. Bu taraflar arasındaki sözleşmenin bir gereğidir.

Dosya kapsamından, .. 25.6.2010 tarihli mütalaası ve ekindeki inceleme raporunun sonuç kısmında, “ .. ” görüşünün belirtildiği, .. 2009/65278 soruşturma numaralı dosyasında, banka çalışanları olan şüpheliler .. hakkında uyuşmazlığın hukuki nitelikte olduğu, görevi ihmal suçunun yasal unsurlarının oluşmadığı gerekçesiyle 4.1.2011 tarihinde ek kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verildiği anlaşılmaktadır.

Mahkemece, davaya konu .. tanzim edilen 18.9.2009 tarih ve 15459 yevmiye numaralı **vekaletname aslı**nın üzerinde bulunan imza ile davacının mukayese imzalarının kıyaslanması için alınan bilirkişi raporunda, vekaletnamedeki imzanın davacının eli ürünü olmadığı bildirilmiştir.

Somut olayda, davalı .. , davacı ile diğer davalıların bankayı dolandırmak amacıyla iş ve gönül birliği yaptıklarını ne iddia etmiş, ne de bu konuda bir kanıt ibraz edebilmiştir. O halde BK 100. madde doğrultusunda bir kurtuluş kanıtı getirememiştir. Öte yandan, davalı ... tarafından davalı bankaya para çekilirken sunulan vekaletnamede yer alan imza ile davacının banka hesap kayıtlarında yer alan imzasının farklı olduğu, ayrıca yine vekâletnamede ve ekinde yer alan nüfus cüzdan fotokopisinde yer alan fotoğraf ile davacıya ait nüfus cüzdanındaki fotoğraf arasında gözle görülür belirgin farklılık bulunduğu, bu bulgular ışığında davalı noterde sahte nüfus cüzdanına istinaden düzenlenen resmi vekâletnamenin de sahte olduğunun kabulü gerektiği, bunun yanı sıra davaya konu düzenleme

şeklindeki vekâletnamenin ekindeki nüfus cüzdanının, medeni hali kısmında bekar yazmasına rağmen davacının gerçek nüfus cüzdanının medeni hali kısmında “ ..” yazılı olduğu, davacının 1938 doğumlu olup, her ay hesap defterine aylık tahakkuk eden faizi işletmek için banka şubesine geldiği, banka görevlilerinin soruşturma aşamasındaki ifadelerinde davacının simaen tanındığının belirtildiği, davalı ... tarafından sunulan vekaletnameye dayanılarak davacıya ait yüksek meblağlı bir hesabın kapatılması talep edilmesine rağmen banka görevlileri tarafından davacıya herhangi bir şekilde bilgi verilmediği, davalı ... kurtuluş kanıtı getirerek hal ve şartlardan doğan özen yükümlülüğünü yerine getirdiğini ispat edemediği ve kusursuz sorumluluğu ilkesi gereğince adam çalıştıran sıfatıyla sorumluluğunun bulunduğu anlaşılmaktadır.

Mahkemece açıklanan olgular ve yasal düzenlemeler dikkate alınarak davalı banka yönünden de davanın kabulüne karar vermek gerekirken yerinde olmayan gerekçelerle reddine karar verilmiş olması doğru görülmemiş ve kararın bu sebeple bozulması gerekmiştir.

**SONUÇ :** Temyiz olunan kararın, yukarda (2) sayılı bentte gösterilen sebeplerle davacı yararına BOZULMASINA, davalılar ... ve ...'nin tüm, davacının öteki temyiz itirazlarının ise (1) sayılı bentte açıklanan sebeplerle reddine ve davacı yararına takdir olunan .. TL' duruşma avukatlık ücretinin davalılara yükletilmesine, davacıdan peşin alınan harcın istenmesi halinde iadesine 10.5.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.